

آسیب‌شناسی؛ نخستین گام برای تحول در علوم انسانی

رئیس دانشکده الهیات و ادیان دانشگاه شهید بهشتی، آسیب‌شناسی را نخستین گام برای تحول در علوم انسانی دانست و گفت: تا زمانی که مبانی علوم انسانی رایج را نشناسیم، نمی‌توانیم آن مبانی را نقد کرده و سپس مبانی دینی و اسلامی را جایگزین کنیم.

رئیس دانشکده الهیات و ادیان دانشگاه شهید بهشتی، آسیب‌شناسی را نخستین گام برای تحول در علوم انسانی دانست و گفت: تا زمانی که مبانی علوم انسانی رایج را نشناسیم، نمی‌توانیم آن مبانی را نقد کرده و سپس مبانی دینی و اسلامی را جایگزین کنیم.

به گزارش اپکنا، نشست نقش دانشکده های الهیات و حوزه های علمیه در تحول علوم انسانی، شب گذشته، ۲۲ آذر به صورت مجازی برگزار شد.

حجت الاسلام محمدمهدی باباپور، رئیس دانشکده الهیات و ادیان دانشگاه شهید بهشتی در این نشست بیان کرد: این جلسه در باب نقش دانشکده های الهیات و حوزه های علمیه در زمینه تحول در علوم انسانی است. باید راهکار بدهیم که حوزه های علمیه و دانشکده های الهیات در زمینه های تدوین مبانی و نگارش متون چه کارهایی باید انجام دهند. همچنین باید روشن کنیم که دانشکده الهیات مشخصاً باید چه کاری انجام دهد. باید این جلسات به صورت کارگاهی برگزار شود، موضوع بندی صورت گیرد و افراد بدانند که باید چه کارهایی بکنند.

وی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به رسالت دانشکده های الهیات و حوزه های علمیه گفت: رسالت دانشکده های الهیات و حوزه های علمیه یکی است. این دو می خواهند آن علوم انسانی که مربوط به انسان و سعادت انسان می شود را فراهم کنند. مقام معظم رهبری در خصوص ضرورت تحول در علوم انسانی می گویند: این علوم انسانی که امروز رایج است، یکسری محتوا دارد که به صورت ماهوی معارض با حرکت و نظام اسلامی است و متکی بر جهان بینی دیگری است. وقتی که این علوم انسانی با این ماهیت و هدف می آید، رایج می شود و در دانشگاه ها تدریس می شود، از این دانشگاه ها مدیرانی تربیت می شوند، در رأس جامعه ما قرار می گیرند و مسائل امنیتی و اقتصادی و ... را به دست می گیرند که بر اساس همان علوم انسانی رشد کرده اند. اگر این علوم انسانی که ماهیتشان در تعارض با قرآن و جهان بینی الهی است، سلطه پیدا کند، کاری از پیش نخواهیم برد. علوم انسانی فعلی تمدن ساز نیست

باباپور در ادامه بیان کرد: همچنین مقام معظم رهبری می فرمایند: این علوم انسانی که الآن در جامعه وجود دارد، نمی تواند ما را به تمدن نوین اسلامی رهنمون کند. مقام معظم رهبری مراحل پنج گانه ای را برای نهضت اسلامی تبیین کردند و فرمودند: انقلاب اسلامی ما پنج مرحله را پشت سر گذاشت یا در حال سپری کردن است؛ مرحله اول، بحث انقلاب اسلامی بود. سپس نظام اسلامی تشکیل شد که بر اساس نظریه پردازی غربی نبوده است؛ یعنی انقلاب و نظام سازی و تشکیل دولت اسلامی بر اساس الگوهای رایج در علوم انسانی نبوده است و لذا مرحله های بعدی را نیز نمی توان از دل این علوم انسانی سکولار و نظریه های اقتصاد سرمایه داری انتظار داشت. بر این اساس، در مرحله تشکیل امت و تمدن هستیم و مقام معظم رهبری در مورد سکولار بودن این علوم می گویند این علوم انسانی نمی تواند ما را به تمدن اسلامی برساند.

وی افزود: پس باید این تحول در علوم انسانی را با این مبانی که فعلاً موجود است، تغییر دهیم و در این شکی نیست. مقام معظم رهبری می گویند: این مسئولیت و این ضرورت باید احساس شود؛ یعنی در حوزه ها و دانشگاه ها باید این ضرورت درک شود. اما امروزه اینطور نیست و خیلی از دوستان ما قائل به این مسئله نیستند. البته که نباید منتظر باشیم تا همه این ضرورت را درک کنند و بعد به این مسائل بپردازیم، بلکه اگر جمعی را هم متقاعد کنیم، مناسب است.

باباپور تصریح کرد: نکته مهم دیگر اینکه، ما در انجام این کار، به تعبیر مقام معظم رهبری نباید شتاب زدگی به خرج دهیم و از طرفی هم به این معنا نیست که به کندی پیش برویم. ایشان می گویند: شتاب زدگی ممنوع است اما سرعت هم لازم است؛ چون از کاروان علوم انسانی خیلی عقب هستیم. هم باید سرعت بگیریم و هم مراقب باشیم شتاب زده عمل نکنیم. حوزه علمیه ما نیز باید در درون خود اصلاحی انجام دهد و پیش از تحول در علوم انسانی باید حوزه را متحول کنیم. اگر حوزه بخواهد نقشی داشته باشد، ابتدا باید خودش در شیوه های آموزشی و پژوهشی متحول شود؛ مثلاً مقام معظم رهبری فرمودند که در این زمینه آقای مصباح، گام خوبی برداشت اما با آن شتاب، کار دیگری نداشتیم و از این رو لازم است که حوزه و دانشکده های الهیات این کار را جدی تر بگیرند.

وی در ادامه با اشاره به یکی از گام های مهم برای تحول در علوم انسانی، بیان کرد: نخستین گام، آسیب شناسی علوم انسانی رایج است. تا زمانی که حوزه های علمیه و علمای ما علوم انسانی رایج را شناسند و با آن آشنا نشوند، چطور می توانند علوم انسانی را متحول کنند و مبانی غربی آن را تغییر دهند؟ تا مبانی علوم انسانی رایج را شناسیم، نمی توانیم آن مبانی را نقد کنیم و سپس مبانی دینی و اسلامی را جایگزین کنیم. در این مرحله، باید به نقد علوم انسانی متداول بپردازیم که این امر را باید در حوزه های علمیه و همچنین دانشکده های الهیات دنبال کنیم.